

در نارا جوں بختی قرہ مادرینی

کین بفرید و حکمان دیادی

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILÂP TARİHİ ENSTİTÜSÜ

ÇAĞDAŞ
TÜRKİYE TARİHİ ARAŞTIRMALARI
DERGİSİ

Yayın No: 09.8888.5600.000/BY.012.017.619

Cilt: X
Sayı: 22
Yıl: 2011/Bahar
İZMİR, 2012

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAP TARİHİ ENSTİTÜSÜ

ÇAĞDAŞ TÜRKİYE TARİHİ ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Cilt: X

Sayı: 22

Yıl: 2011/Bahar

İZMİR, 2012

ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILÂP TARİHİ ENSTİTÜSÜ

ÇAĞDAŞ TÜRKİYE TARİHİ ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Cilt: X

Sayı: 22

Yıl: 2011/Bahar

Yayın No:

ISSN NO:

1. Baskı

Derginin Sahibi: D.E.Ü. Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü Adına

Prof. Dr. Kemal ARI

Sorumlu Müdür: Prof. Dr. Kemal ARI

Yönetim Yeri: Dokuz Eylül Üniversitesi

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü

Buca - İZMİR

Yayının Türü: Akademik Hakemli - Altı Ayda Bir Yayınlanır.

Yönetim ve Yazışma Adresi:

Dokuz Eylül Üniversitesi

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü

Tınaztepe Yerleşkesi, Buca - İzmir

Telefon: (0 232) 301 79 28 - 301 79 37

Faks: (0 232) 463 83 70

E-mail: ata.dergi@deu.edu.tr

<http://web.deu.edu.tr/ataturkilkeleri/tr/index.htm>

Kapak Tasarımı: Tarık Taşçı (tariktasci@gmail.com)

Sayfa Tasarımı: Ahmet Yılmaz (ahmet.deu@hotmail.com)

Basım Yeri ve Tarih: Dokuz Eylül Üniversitesi Matbaası

Dergideki yazıların bilimsel sorumluluğu, yazarlarına aittir.

Tüm Hakları Saklıdır.

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILÂP TARİHİ ENSTİTÜSÜ
ÇAĞDAŞ TÜRKİYE TARİHİ ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Sahibi

Dokuz Eylül Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü
Prof. Dr. Kemal **ARI**

Yayın Kurulu

Prof. Dr. Kemal **ARI**
Yrd. Doç. Dr. Kenan **KIRKPINAR**
Yrd. Doç. Dr. Ahmet **MEHMETEFENDİOĞLU**
Yrd. Doç. Dr. Türkan **BAŞYİĞİT**

Sayı Editörü

Hakem Kurulu

Prof. Dr. Fatma **ACUN** Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Nükhet **ADIYEKE** Mersin Üniversitesi
Prof. Dr. Seçil **AKGÜN** Ortadoğu Teknik Üniversitesi
Prof. Dr. Kemal **ARI** Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Zeki **ARIKAN** Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet **ARSLAN** Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Ergün **AYBARS** Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Tülay Alim **BARAN** Yeditepe Üniversitesi
Prof. Dr. Bayram **BAYRAKTAR** Dokuz Eylül Üniversitesi
Prof. Dr. Engin **BERBER** Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Esin **DAYI** Atatürk Üniversitesi
Prof. Dr. Fevzi **DEMİR** Mersin Üniversitesi
Prof. Dr. Yavuz **ERCAN** Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. İhsan **GÜNEŞ** Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Ali **SARIKOYUNLU** Osmangazi Üniversitesi
Prof. Dr. Sabri **SÜRGEVİL** Ege Üniversitesi
Prof. Dr. Mete **TUNÇOKU** Onsekiz Mart Üniversitesi
Prof. Dr. Ünsal **YAVUZ** Başkent Üniversitesi
Prof. Dr. Mustafa **YILMAZ** Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Şerife **YORULMAZ** Mersin Üniversitesi
Prof. Dr. Saime **YÜCEER** Uludağ Üniversitesi
Doç. Dr. Yonca **ANZERLİOĞLU** Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Ayten **SEZER ARIĞ** Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa **ŞAHİN** Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa **DAŞ** Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Yasemin **DOĞANER** Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Kutun **KAHRAMANTÜRK** Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Muzaffer **TEPEKAYA** Celal Bayar Üniversitesi
Doç. Dr. Sadiye **TUTSAK** Uşak Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mehmet **BAŞARAN** Adnan Menderes Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Türkan **BAŞYİĞİT** Dokuz Eylül Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Nejdet **BİLGİ** Celal Bayar Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Bülent **ÇELİK** Adnan Menderes Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Esra **ÇOKER** Dokuz Eylül Üniversitesi

Hakem Kurulu

Yrd. Doç. Dr. Tanju **DEMİR** Adnan Menderes Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Mehmet Emin **ELMACI** Dokuz Eylül Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Salhadin **GÖK** Adıyaman Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Günver **GÜNEŞ** Adnan Menderes Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Umut **KARABULUT** Pamukkale Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Murat **KORALTÜRK** Marmara Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Kenan **KIRKPINAR** Dokuz Eylül Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Leyla **KIRKPINAR** Dokuz Eylül Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ahmet **MEHMETEFENDİOĞLU** Dokuz Eylül Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Nuray **ÖNDER** Dokuz Eylül Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Melih **TINAL** Dokuz Eylül Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Türkmen **TÖRELİ** Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Necdet **AYSAL** Ankara Üniversitesi
Dr. Fevzi **ÇAKMAK** Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Sadık **ERDAŞ** Hacettepe Üniversitesi
Dr. Alev **GÖZCÜ** Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Hasan Taner **KERİMOĞLU** Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Mustafa **ÖZDEMİR** Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Tuncay Ercan **SEPETÇİOĞLU** Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Süleyman **TÜZÜN** Hacettepe Üniversitesi
Dr. Mithat Kadri **VURAL** Dokuz Eylül Üniversitesi
Dr. Gürhan **YELLİCE** Dokuz Eylül Üniversitesi

Dergi Sekreteryası

Okt. Ahmet **YILMAZ** Araş. Gör. Mustafa **KIRIŞMAN**
Araş. Gör. Ferah **AYYILMAZ**

ÇAĞDAŞ TÜRKİYE TARİHİ ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

JOURNAL OF MODERN TURKISH HISTORY STUDIES

Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi altı ayda bir yayınlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Son Dönem Osmanlı Tarihi, Genel Türk Tarihi ve Cumhuriyet Dönemi Türkiye Tarihi, Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi'nin araştırma konularını oluşturmaktadır. Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi'nde makaleler, Türkçe, İngilizce, Fransızca ve Almanca dillerinde yayınlanmaktadır. Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi'nde yayınlanan tüm yazıların, bilimsel ve hukuki açıdan bütün sorumluluğu yazarlarına, yayın hakları Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi'ne aittir.

Journal of Modern Turkish History Studies is a internationally peer-reviewed published twice a year journal. Last Period of Ottoman History, General Turkish History and History of Turkey in Republican Era compose research topics of Journal of Modern Turkish History Studies. Articles in Journal of Modern Turkish History Studies are published in Turkish, English French and German languages. Scientific and legal responsibilities of all articles that are published in Journal of Modern Turkish History Studies belong to authors, copyrights belongs to Journal of Modern Turkish History Studies.

Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergimiz Tübitak-Ulakbim, EBSCO, Index Copernicus International ve ASOS tarafından taranmaktadır. Dergimize makale göndermek isteyen araştırmacıların, dergi yazım kurallarımız dikkate alarak kaleme aldıkları çalışmalarını Word formatında, ctad.deu@gmail.com adresine göndermeleri gerekmektedir.

İÇİNDEKİLER

		<u>SAYFA</u>
Editörden		1
<u>MAKALELER</u>		
<u>Necdet AYŞAL</u>	Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Giyim ve Kuşamda Çağdaşlaşma Hareketleri	3
<u>Mustafa ŞAHİN</u> <u>Cemile ŞAHİN</u>	Osmanlı'nın Son Döneminde Partizanlık ve İç Çekişmeler Sebebiyle Azledilen Tahsin (Uzer) Bey'in -İşgal Öncesi- 20 Günlük İzmir Valiliği	33
<u>Arda ODABAŞI</u>	Selanik İttihat ve Terakki Üçüncü Kulübü'nün Köylü / Köycü Gazetesi: Vatandaş	47
<u>Muhammet GÜÇLÜ</u>	İzmir'in İşgaline Tarık Bir Zatın Kaleminden: "İzmir'de Neler Oldu? 1336/1920" Kitapçığı Üzerine	65
<u>Mustafa KIRIŞMAN</u>	Fransız Basurunda İzmir Yangını Üzerine Bazı Değerlendirmeler	77
<u>Gurbet GÖKGÖZ</u>	Belleklerden Silinmeye Yüz Tutan Bir Gün: Lozan Sulh Bayramı	95
<u>Ercan YALÇIN</u>	Kurtuluş Savaşı Komutanları Ekseninde Cumhuriyet Rejimi Tartışmaları	115
<u>Ahmet YILMAZ</u>	1930-Belediye Seçimleri Sürecinde Kamuoyu'nda "Kadın" a Yönelik Söylemler	141
<u>Hüsnü ÖZLÜ</u>	Afetinan'ın Cenevre Günleri ve Tarih Çalışmaları	165
<u>Ahmet</u> <u>MEHMETEFENDİOĞLU</u>	Bir Kutup Yıldızının Hikâyesi Savaşta Asker, Barışta Elçi	189
<u>KİTAPİYAT</u>		
<u>Umut KARABULUT</u>	Vamık D. VOLKAN - Norman ITZKOWITZ, Atatürk / Atatürk, Alfa Yayınları, İstanbul, 2011, 576 sf.	211

TANZİMAT'TAN CUMHURİYET'E GIYİM VE KUŞAMDA ÇAĞDAŞLAŞMA HAREKETLERİ

Necdet AYSAL*

Özet

Giyim ve kuşam, bir toplumun içinde yaşadığı coğrafi koşulların, kültürel ve ekonomik özelliklerinin, sahip olduğu değer yargılarının, gelenek ve göreneklerinin en önemli ve doğal göstergelerinden biridir. Osmanlı Devleti giyim ve kuşamı, çok uluslu yapısının doğal bir sonucu olarak sosyal, ekonomik, dini bir ayrıştırma aracı ve kimlik belirleyici bir unsur olarak ele almıştır. Dolayısıyla kılık ve kıyafet, kişinin dinini, mesleğini, sahip olduğu statü ve hatta ait olduğu sosyal grubu gösteren bir araç haline gelmiştir.

Tanzimat Dönemi'nden Cumhuriyetin ilk yıllarına kadar devletin modernleşme politikasına huz vermesi ve Batılı yaşam tarzının Türk toplumsal hayatını etkisi altına almaya başlaması ile giyim ve kuşamda önemli değişiklikler yaşanmıştır. Türk toplumunda çağdaşlaşmayı her şeyden evvel bir "hayat davası", bir "var olma" mücadelesi kabul eden Atatürk, her şeyin bittiği sanılan umutsuz ve karanlık bir ortamda cesaretle, kahramanca ortaya atılmış ve inanılmaz gerçekleştirerek bağımsız yeni Türk Cumhuriyeti'ni kurmuştur. O'nun temel amacı, Türkiye'nin bir daha eski durumuna düşmemesi ve her zaman için milli bağımsızlığını koruyabilmesidir. Bu ise ancak çağdaş uygarlığı bütünüyle almakla gerçekleştirilebilir. Türk toplumu, Cumhuriyetin ilk yıllarında eski kıyafetlerinden kurtularak modern bir görünüme kavuşmuştur. Atatürk önderliğinde gerçekleştirilen devrimlerle, toplumsal hayata düzen ve disiplin getirilmiş, çağdaş uygarlık yolunda önemli adımlar atılmıştır.

Bu çalışmada, Tanzimat'tan Cumhuriyetin ilk yıllarına kadar geçen süre içerisinde giyim ve kuşamda yaşanan değişiklikler, karşılaşılan zorluklar ve tartışmalar ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tanzimat, Cumhuriyet, Çağdaşlaşma, Giyim ve Kuşam, Kılık-Kıyafet, Mustafa Kemal Paşa.

MODERNIZATION MOVEMENTS AT CLOTHING AND FINERY FROM ADMINISTRATION REFORMS TO REPUBLIC

Abstract

Clothing and finery, are the most important and natural indicators in a society where the geographical conditions, cultural and economic characteristics, owned value judgments, about their traditions and customs. Clothing and finery have been considered as a natural consequence of the structure of multi-national social, economic, religious analyzer

* Öğr. Gör.-Dr., Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Md. Yrd.
(aysal@ankara.edu.tr)